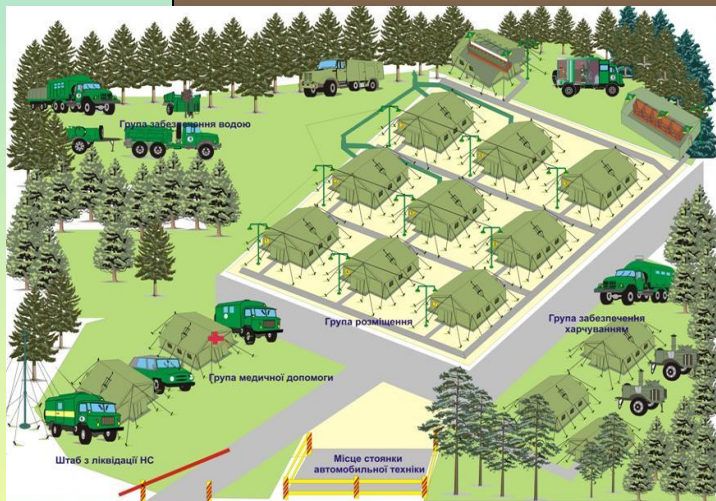

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР ЦИВІЛЬНОГО
ЗАХИСТУ ТА БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ
ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ ОБЛАСТІ
КРИВОРІЗЬКІ КУРСИ 1 КАТЕГОРІЇ**

*Організації життєзабезпечення
населення, яке постраждало від НС.
Принципи організації МТЗ заходів ЦЗ.*

*МВН Криворізьких курсів
1 категорії
Теребенін
Олександр Михайлович*

Навчальні питання

1. Завдання матеріально-технічного забезпечення заходів ЦЗ. Органи та служби, які їх виконують. Заходи, що виконуються адміністрацією СГ завчасно з метою створення умов для виживання населення, яке може опинитися у зонах лиха та осередках ураження.
2. **Загальні принципи створення, використання і поповнення запасів матеріальних резервів.**
3. Заходи щодо задоволення мінімуму життєвих потреб населення, яке постраждало від НС, реалізація його соціальних гарантій на період проведення рятувальних та інших невідкладних робіт.

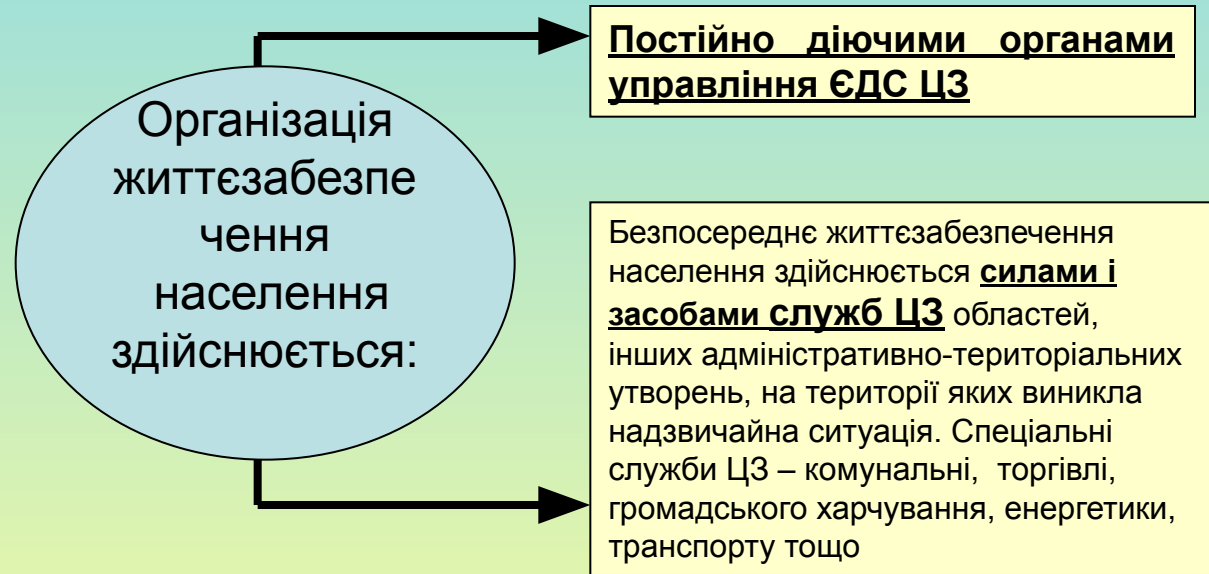
Законодавча база

- Закон України .
  - від 2.10.2012 р. №5403 – VI “Кодекс цивільного захисту України”
  - від 24.01. 1997 р. №15/97 “Про державний матеріальний резерв” (із змінами від 1. 12.2006 р. №424 – У);
  - від 24. 02. 1994 р. №4004 “Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення”.
- Постанови кабінету міністрів України.
  - від 19.08 2002 №1200 “Про затвердження порядку забезпечення населення і О/с формувань ЦЗ засобами РХЗ”.
  - від 26.06.№444 “Про порядок здійснення навчання населення діям у НС”.
  - від 30.10.2013 №841 Про затвердження порядку евакуації населення у разі загрози виникнення або виникнення НС техногенного або природного характеру”.

1. Заходи щодо організації життєдіяльності населення в надзвичайних ситуаціях

Життєзабезпечення населення у надзвичайних ситуаціях - це сукупність взаємопов'язаних за часом, ресурсами і місцем проведення силами і засобами системи цивільного захисту заходів, спрямованих на створення і підтримання умов, мінімально необхідних для збереження життя і здоров'я людей у зонах надзвичайних ситуацій, на маршрутах евакуації і в місцях розміщення евакуйованих за нормами і нормативами, розробленими та затвердженими у встановленому порядку.

Вирішення проблеми життєзабезпечення населення, особливо на початковому етапі ліквідації надзвичайної ситуації, є одним з першочергових завдань **органів виконавчої влади і місцевого самоврядування, органів управління системи цивільного захисту на всіх рівнях.**

Під час здійснення заходів щодо життєзабезпечення органи управління єдиної системи цивільного захисту (комісії ТЕБ та НС, органи управління МНС узгоджують і координують дії служб забезпечення, організовують їх взаємодію, визначають потребу в ресурсах, приймають рішення щодо використання цих ресурсів, контролюють повноту і своєчасність заходів життєзабезпечення

Планування і здійснення заходів з підготовки територій до організації першочергового життєзабезпечення населення проводяться завчасно з урахуванням економічних, природних та інших характеристик, особливостей території і ступеня небезпеки для населення можливих надзвичайних ситуацій, характерних для кожної території.

Заходи по життєзабезпеченню населення повинні розроблюватися завчасно, виходячи з:

- особливостей району (області);
- наявності потенційно-небезпечних об'єктів;
- видів стихійних лих, можливих на території області, району, підприємства;
- по кожному виду НС окремо.

Вихідними даними для планування та організації життєзабезпечення населення в зоні надзвичайної ситуації є:

- прогноз обстановки, яка може скластися на території внаслідок землетрусу, повені (паводку), інших стихійних лих, аварій на радіаційно і хімічно небезпечних об'єктах;
- прогнозована чисельність і структура можливих санітарних втрат населення;
- потреба населення у видах першочергового життєзабезпечення у разі виникнення надзвичайної ситуації;
- тривалість періоду проведення заходів щодо життєзабезпечення.

Комплекс заходів щодо життєзабезпечення населення у НС

- - управління діяльністю робітників та службовців, всього населення при загрозі та виникненні НС;
- - захист населення та територій від наслідків аварій, катастроф, стихійного лиха;
- - забезпечення населення питною водою, продтоварами і предметами першої необхідності;
- - захист продуктів, харчової сировини, фуражу, вододжерел від радіаційного, хімічного та біологічного зараження (забруднення);
- - житлове забезпечення і працевлаштування;
- - комунально-побутове обслуговування;
- - медичне обслуговування;
- - навчання населення способів захисту і дій в умовах НС;
- - розробку та своєчасне введення режимів діяльності в умовах радіаційного, хімічного та бактеріологічного зараження;
- - санітарну обробку;
- - знезараження (обеззараження) територій, споруд, транспортних засобів, обладнання, сировини, матеріалів та готової продукції;
- - підготовку сил та засобів та проведення рятувальних та інших невідкладних робіт в районах лиха та осередках ураження;
- - забезпечення населення інформацією про характер та рівень небезпеки, заходи безпеки та порядок поведінки;
- - морально-психологічну підготовку та заходи щодо підтримання психологічної стійкості людей в НС;
- - заходи, які спрямовані на попередження, виникнення або послаблення неприємних для людей екологічних наслідків НС та інших заходів.

**План реалізації заходів щодо
життєзабезпечення розробляється з
урахуванням пріоритетності заходів:**

- проведення рятувальних та інших невідкладних робіт;
- надання допомоги постраждалим від НС;
- забезпечення водою, продуктами харчування, одягом, предметами першої необхідності населення у зоні стихійного лиха;
- можливе послаблення наслідків надзвичайної ситуації.

Розміщення заміських зон (БЕЗПЕЧНИХ РАЙОНІВ)

не допускається:

- - на землях заповідників, природних національних парків, ботанічних садів та водоохоронних смуг;
- - в зонах охорони гідрометеорологічних станцій;
- - на землях зелених зон міст;
- - на земельних ділянках, забруднених органічними та радіоактивними залишками;
- - у небезпечних зонах, зонах відвалів породи вугільних та сланцевих шахт;
- - у сейсмічно небезпечних районах і зонах, безпосередньо прилеглих до активних розломів;
- - в охоронних зонах магістральних продуктопроводів;
- - поблизу державних стратегічних воєнних об'єктів;
- - у населених пунктах, які відселяються;
- - у районах, які підлягають впливу ураганів, тайфунів та смерчів;
- - у районах, де вода у джерелах постачання має високу хімічну та біологічну забрудненість, що перевищує нормативи, передбачені правилами охорони поверхні води.

2. Складові частини життєзабезпечення

- Організація харчування.
- Речове постачання.
- Водопостачання.
- Забезпечення житлом.
- Забезпечення паливом.
- Працевлаштування.
- Торгово-побутове обслуговування.
- Транспортне забезпечення.
- Медичне забезпечення.
- Ритуальні послуги.

3. Сили та засоби, які використовуються для життєзабезпечення населення

Важлива роль у забезпеченні життєдіяльності населення належить службам торгівлі і харчування ЦЗ та їх формуванням.

Основні завдання служби торгівлі та харчування

- забезпечення санітарно-обмивочних пунктів (СОП)- забезпечення гарячим харчуванням і сухим пайком особовий склад формувань ЦЗ в період підготовки і ведення ними РІНР, а також потерпілого (ураженого) населення, яке знаходиться в загонах першої медичної допомоги (ЗМД);
- забезпечення санітарно- обмивочних пунктів (СОП), пунктів спеціальної обробки (ПуСО) та ЗМД обмінним фондом обігу, взуттям та білизною;
- планування, організація і координація дій пересувних підрозділів (ППХ, ПППП, ППРП) торгівлі і харчування щодо забезпечення особового складу НФ ЦЗ продовольством і предметами першої необхідності;
- здійснення заходів щодо захисту наявних на підприємствах запасів продовольства і інших матеріальних засобів захисту від РР, ОР і БЗ;
- здійснення контролю за підготовкою і оснащенням пересувних пунктів для роботи в польових умовах;
- решта завдань забезпечення ЦЗ вирішуються структурними підрозділами і організаціями державної і кооперативної торгівлі;
- для виконання завдань на базі підприємств торгівлі і громадського харчування (ППХ);
- пересувні пункти продовольчого постачання(ПППП);
- пересувні пункти речового постачання (ППРП).

- Пересувні пункти харчування і продовольчого постачання створюються як правило, на базі одного підприємства на чолі з його керівником (заступником).
- Пересувні пункти харчування і продовольчого постачання, які забезпечують формування підвищеної готовності, повинні бути готовими до виконання завдань через 6 - 10 годин після отримання розпорядження. Порядок розрахунків за продовольство встановлюється особливим розпорядженням Кабінету Міністрів України.

Гуманітарна допомога у випадках надзвичайних ситуацій

Гуманітарна допомога - це заходи, які здійснюються з метою полегшення страждань населення, особливо в умовах, коли місцеві ресурси не дозволяють налагодити його забезпечення життєво необхідними засобами виживання у надзвичайних ситуаціях. Послуги і матеріальні ресурси в рамках гуманітарної допомоги надаються населенню, яке потерпає від лиха, безкоштовно у вигляді благодійності.

**Внутрішня гуманітарна
допомога**

**Міжнародна гуманітарна
допомога**

У разі виникнення надзвичайної ситуації вживаються такі заходи:

- уточнюються (визначаються) потреби в ресурсах гуманітарної допомоги, оцінюються можливості суб'єктів допомоги;
- до можливих суб'єктів допомоги доводиться інформація про конкретні потреби постраждалого населення, необхідний склад ресурсів допомоги, їх об'єм і час надання;
- суб'єкти допомоги приймають рішення про участь у допомозі і її форму, мобілізують необхідні ресурси, формують гуманітарну допомогу;
- узгоджуються питання доставки предметів і засобів допомоги до зони надзвичайної ситуації або у проміжні пункти її зосередження;
- організовуються гуманітарні поставки і послуги постраждалому населенню, роздача йому предметів допомоги, найчастіше шляхом організації пунктів роздачі;
- здійснюється контроль за використанням ресурсів гуманітарної допомоги, повного і своєчасного доведення її до постраждалих

Контрольні питання

1. Що розуміється під життєзабезпеченням населення у НС ?
2. Що включає в себе життєзабезпечення населення ?
3. На яку службу покладається організація харчування в районах лиха, та які спеціальні формування входять до складу цієї служби ?

4. Які основні вимоги до вибору районів розміщення заміських зон ?
5. Яка норма забезпечення житлом на одну людину ?
6. Яка норма водопостачання на одну людину ?

Рекомендована література

- О.П, Депутат, І.В.А. Коваленко, І.В. Мужик. Цивільна оборона. Навчальний посібник. – Львів, 2004 р.
- М.І. Стеблюк Цивільна оборона. – “Знання-Прес”, 2003 р., - 455 с.
- Держагропром України «Рекомендації про життєзабезпечення робітників та службовців при проведенні заходів ЦО», Київ-1990 р.

Дякую за увагу!

Завдання на самостійну підготовку (розглянути питання)

- *“Сили та засоби, які використовуються для життєзабезпечення населення у НС”*

Норми забезпечення населення житлом і комунально-побутовими послугами

Види забезпечення (послуг)	Одиниця виміру	Кількість
Розміщення в громадських будівлях і тимчасовому житлі:	м.кв /чол.	2,5-3
умивальниками;	чол./кран	10-15
туалетами;	чол./1 унітаз	30-40
лазнями і душовими установками;	місце/чол.	0,007
пральнями;	кг білизни на чол./добу	0,12
хімчистками;	"	0,0032
підприємствами громадського харчування;	місце/1 чол.	0,035
підприємствами торгівлі.	м ² /чол.	0,07
Побутовим паливом: улітку: максимально; мінімально	кг.у.п.на чол./добу	1,95 0,33
взимку: максимально; мінімально.	"	4,78 0,41

Усереднений розрахунок добової норми забезпечення основними продуктами харчування на одну людину

№ з/п	Найменування Продуктів харчування	Норма забезпеч гр/добу
1.	Хліб та хлібобулочні вироби	590
2.	Крупи та макаронні вироби	55
3.	Цукор та кондитерські вироби	54
4.	М'ясо та м'ясні продукти	43
5.	Риба та рибопродукти	22
6.	Жири	27
7.	Молоко та молочні продукти	246
8.	Картопля та овочі	280
9.	Сіль	20
10.	Чай	1

Добові норми продовольства, яке закладається на ПУ та сховища на випадок виникнення НС у перерахунку на одну людину на одну добу

№ п/п	Найменування продуктів харчування	Одиниця виміру	Норма для	
			ПУ	Сховищ
1.	Сухарі	г	300	300
2.	Крупа, макарони	г	350	
3.	Консерви м'ясні	Г	150	170
	або рибні	Г	100	250
4.	Масло тваринне	Г	50	
5.	Молоко сухе	Г	25	
6.	Цукор-рафінад	Г	75	50
7.	Чай	Г	2	
8.	Сухофрукти	Г	15	
9.	Сік плодово-ягідний	Г	100	
10.	Овочі консервовані	Г	450	
11.	Сіль харчова	Г	20	
12.	Томат-паста	Г	10	
13.	Лавровий лист	Г	0,1	
14.	Цигарки	пач.	0,5	
15.	Сірники	пач.	0,5	

Норми торгово-побутового обслуговування

№ п/п	Найменування нормативів	Одиниця виміру	Норми та нормативи
1.	<p style="text-align: center;">ТОРГІВЛЯ</p> <p style="text-align: center;"><i>Нормативи забезпечення торгівельною площею</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - магазини (всього) місто/село - продовольчі магазини - непродовольчі магазини - ринки Рухомі пункти продовольчого забезпечення (РППЗ) Рухомі пункти речового забезпечення (РПРЗ) 	<p>Кв.м на 100 чол</p> <p style="text-align: center;">-// -</p> <p style="text-align: center;">-// -</p> <p style="text-align: center;">- // -</p> <p>1 пункт</p> <p>1 пункт</p>	<p>230 / 315</p> <p style="text-align: center;">100</p> <p style="text-align: center;">200</p> <p style="text-align: center;">18</p> <p>Видати 5000 сух. пай на 10 год. роб.</p> <p>Видати 1500 к-т од. та взут. На 10 год.</p>
2.	<p style="text-align: center;">ГРОМАДСЬКЕ ХАРЧУВАННЯ</p> <p>Нормативи забезпеченості підприємствами громадського харчування (місто/село)</p> <ul style="list-style-type: none"> - на підприємствах загальнодоступної мережі - при загальноосвітніх школах - при вищих та серед. спец. учбових закладах - при профтехучилищах - рухомий пункт харчування (РПХ) 	<p>місць на 1000 чол</p> <p style="text-align: center;">-// -</p> <p style="text-align: center;">-// -</p> <p style="text-align: center;">- // -</p> <p>1 пункт</p>	<p>40/39</p> <p style="text-align: center;">350</p> <p style="text-align: center;">200</p> <p style="text-align: center;">330</p> <p>1200 чол. за 1 год</p>
3.	<p style="text-align: center;">ПОБУТОВЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ</p> <ul style="list-style-type: none"> - пральня обслуговування - фабрики пральні - хімчистки самообслуговування - фабрики хімчистки - лазні 	<p>Кг реч. на 1000 чол</p> <p style="text-align: center;">-//-</p> <p style="text-align: center;">-//-</p> <p style="text-align: center;">-//-</p> <p>місць на 1000 чол</p>	<p>20</p> <p style="text-align: center;">40</p> <p style="text-align: center;">1,2</p> <p style="text-align: center;">2,3</p> <p style="text-align: center;">7</p>

Мінімальна норма забезпечення водою

№ п/п	Вид водоспоживання	Норми водоспоживання по режимах, л/чол.доба		
		1 режим	2 режим	3 режим
1.	Питна вода	2,5/5	2,5/5	2,5/5
2.	Приготування їжі, умивання		7,5	7,5
3.	Задоволення санітарно-гігієнічних потреб людини та забезпечення санітарного стану приміщень			21
	ВСЬОГО	2,5/5	10/12,5	31/33,5

Примітки: У чисельнику вказано норми водопостачання для пиття дорослого населення і підлітків (від 14 років і старше), а у знаменнику - норми для дітей від 1 року до 14 років і матерів, що годують.

2. Норму для харчування людям, які виконують роботу різної важкості помножують на коефіцієнти, які наведено нижче:

Першочергове життєзабезпечення постраждалого населення

Мета: створення умов, необхідних для збереження життя і здоров'я людей у зоні НС, маршрутах евакуації та місцях відселення постраждалого населення

З цією метою органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування із залученням спеціалізованих служб ЦЗ здійснюють:

Висування у зону НС мобільних формувань життєзабезпечення, у тому числі пунктів торгівлі, харчування, водопостачання тощо

Перерозподіл ресурсів для покриття дефіциту можливостей життєзабезпечення населення на користь зони НС

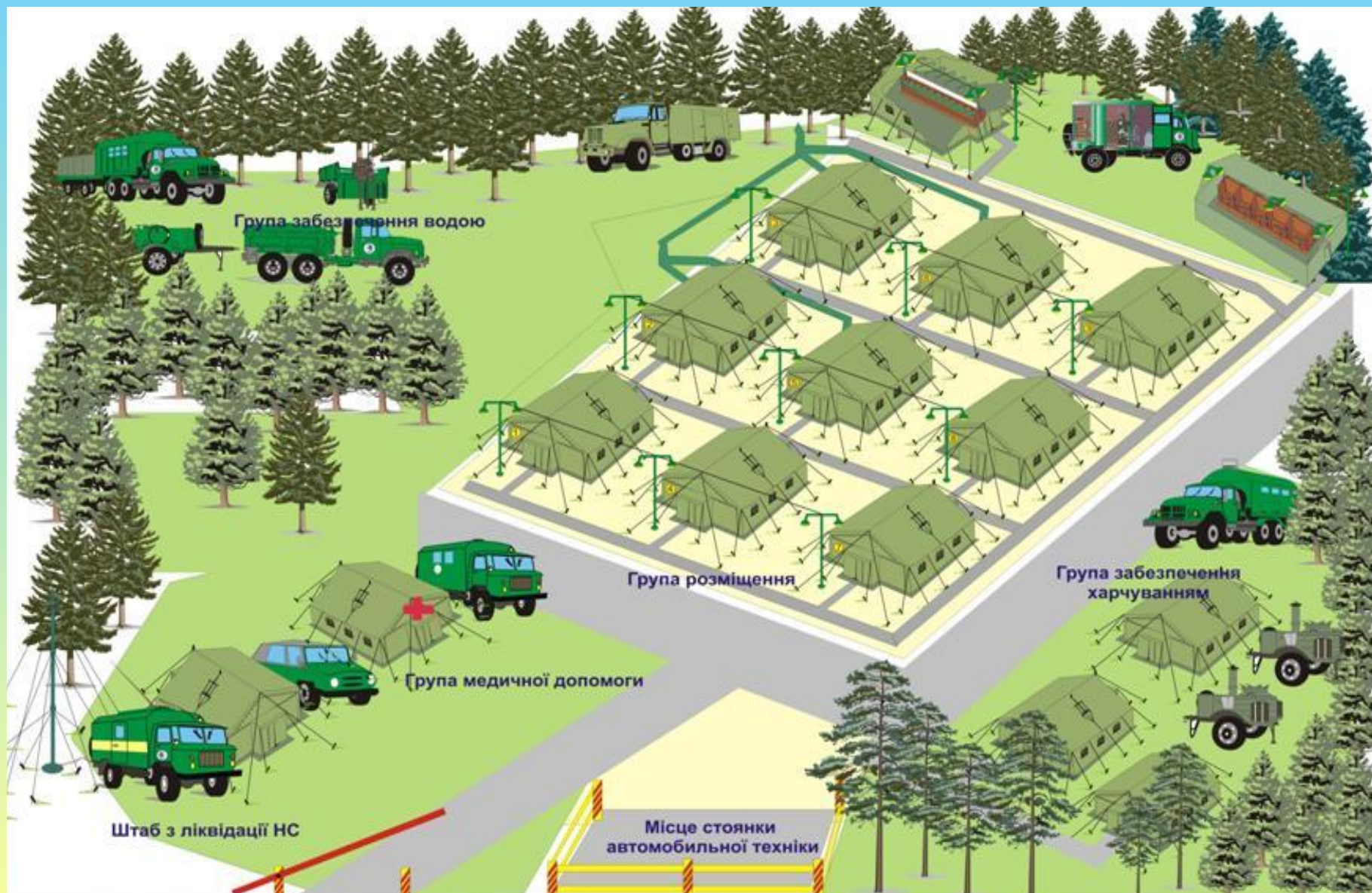
Організація паливно-енергетичного і транспортного забезпечення функціонування систем та об'єктів життєзабезпечення постраждалого населення

Організація відновлення функціонування систем і об'єктів першочергового життєзабезпечення населення і виділення для цього необхідних ресурсів, сил і засобів

Організація медико-санітарного забезпечення та інші необхідні заходи залежно від чисельності постраждалого населення і ступеню руйнування об'єктів

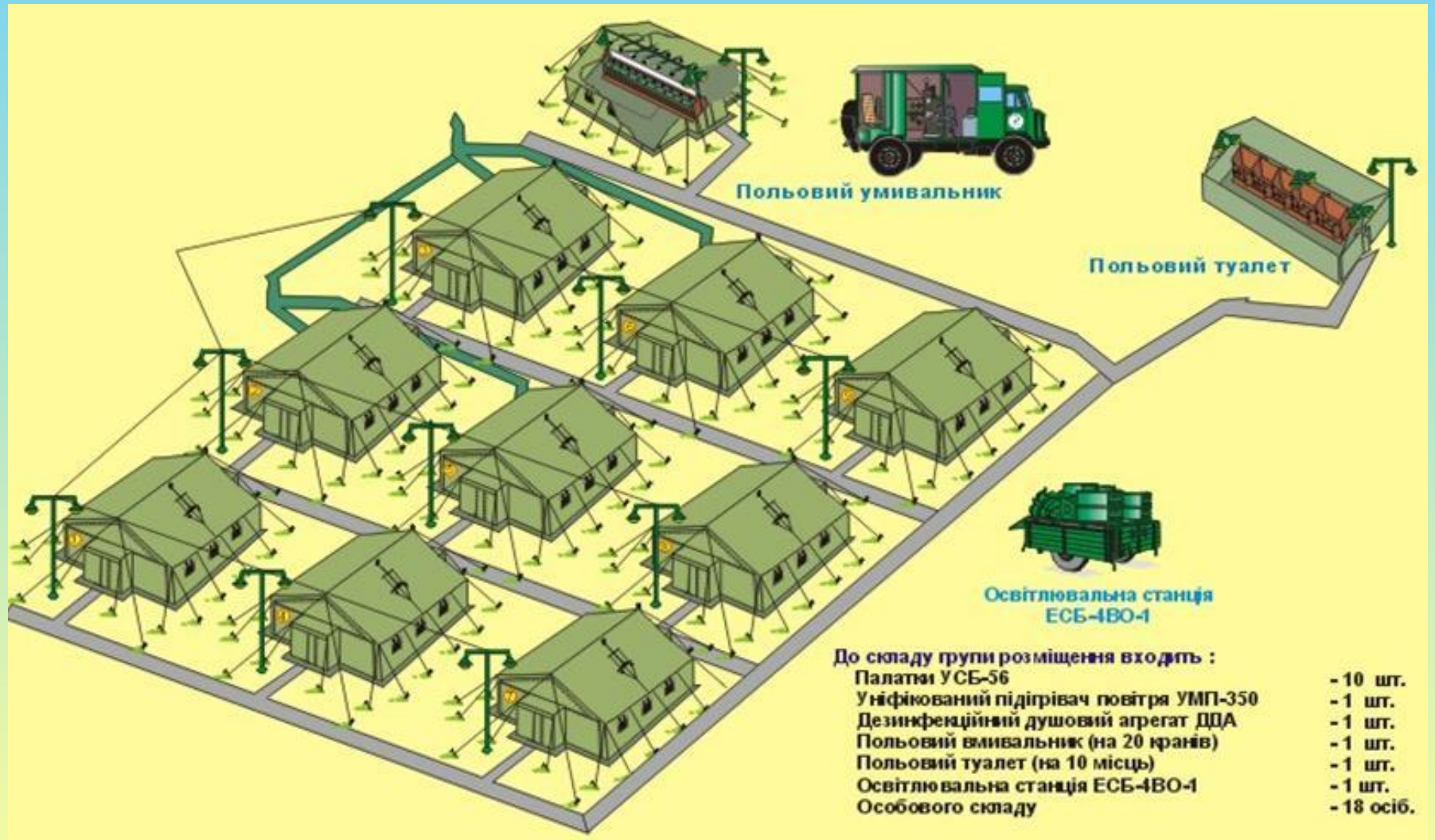

Варіант організації пункту життєзабезпечення

Обладнання групи розміщення пункту життєзабезпечення

Обладнання групи харчування

Причіп-рефрижератор
ОАР-2

Розміщення майна в їдальні
(палатка УСБ-56 на 40 чоловік)

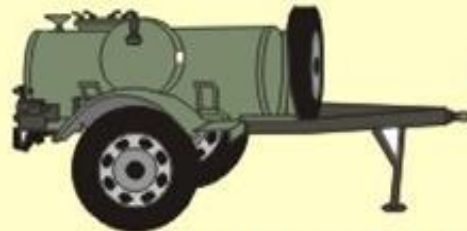

Польова автомобільна кухня
ПАК-200

- До складу групи забезпечення харчуванням входить :
Польова автомобільна кухня ПАК-200	- 1 одиниця.
Кухня польова КП-130	- 1 одиниця.
Польова плита ПП-40	- 1 одиниця.
Причіп - рефрижератор ОАР-2	- 1 одиниця.
Цистерна водяна ЦВ-1.2	- 1 одиниця.
Кухня польова КП-42М	- 1 одиниця.
Палатка УСБ-56 (для харчування о/скл.)	- 2 одиниці.
Автомобіль транспортний	- 2 одиниці.
Особового складу	- 8 осіб.

Цистерна для підігріву води
(помивки посуду)

Цистерна водяна
ЦВ-1.2

Польова плита
ПП-40

Кухня польова
КП-130

Обладнання групи медичної допомоги

Санітарний автомобіль
АС-66

До складу групи медичної допомоги входить :

- Санітарний автомобіль АС-66 - 1 одиниця.
- Палатка УСТ-56 - 1 одиниця.
- Особового складу - 5 осіб.

Обладнання групи забезпечення водою

Фільтрувальна станція
МАФС

Цистерна водяна
ЦВ-1.2

Автоводоцистерна

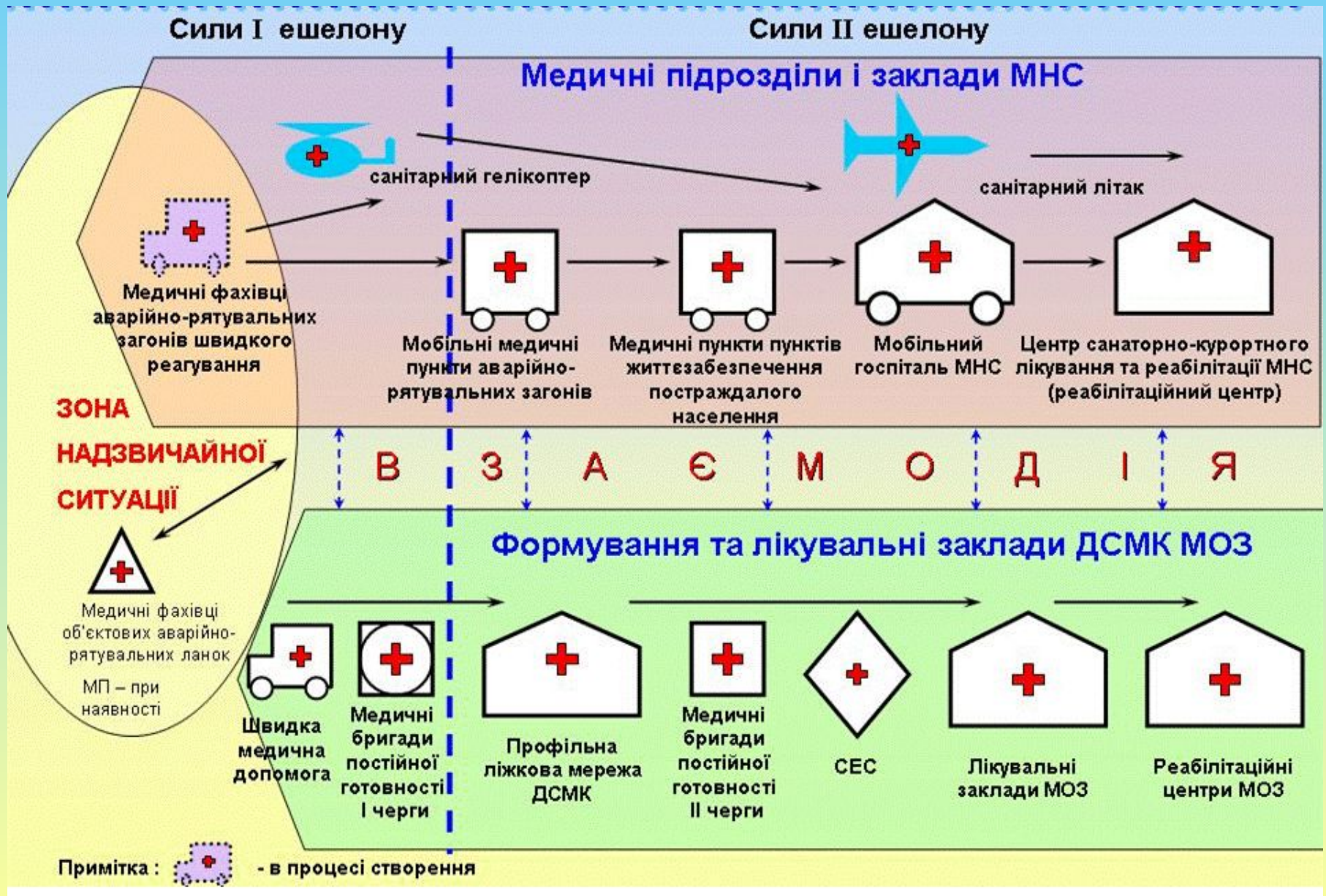
Пристрій для добування води
УДВ-15

До складу групи забезпечення водою входить :

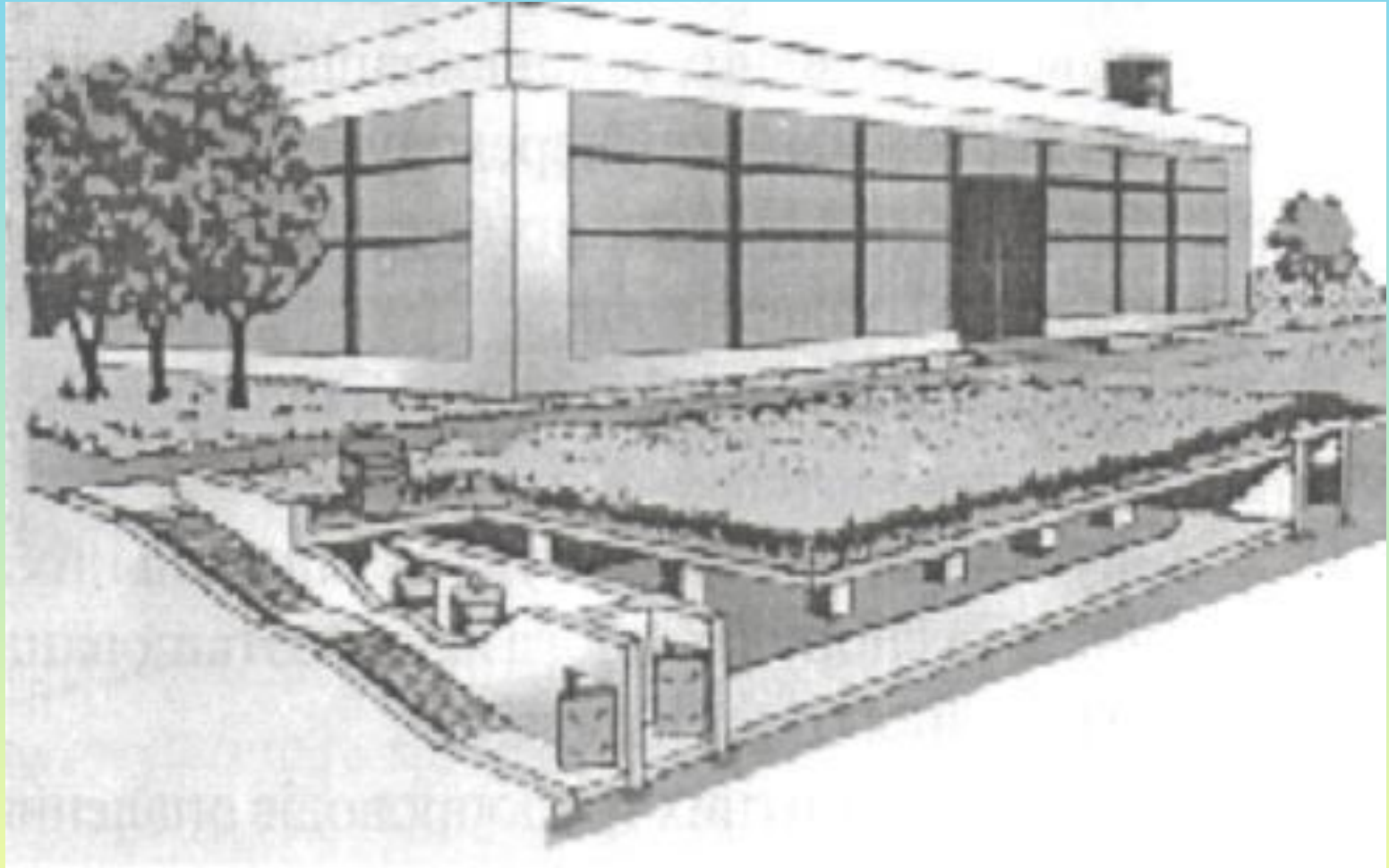
Пристрій для добування води УДВ-15	- 1 одиниця.
Автоводоцистерна АЦВ	- 1 одиниця.
Фільтрувальна станція МАФС	- 1 одиниця.
Цистерна водяна ЦВ-1.2	- 1 одиниця.
Особового складу	- 8 осіб.

Схема організації медичного забезпечення при надзвичайній ситуації

ВБУДОВАНЕ СХОВИЩЕ

ВБУДОВАНЕ СХОВИЩЕ

